

PRIMJEDBE UPFBiH
NA PRIJEDLOG UREDBE O PROIZVODIMA KOJI POSLIJE UPOTREBE POSTAJU POSEBNE
KATEGORIJE OTPADA I KRITERIJIMA ZA OBRAČUN I NAČIN PLAĆANJA NAKNADA

Udruženje poslodavaca u FBiH je pažljivo razmotrilo Uredbu o proizvodima koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada i kriterijima za obračun i način plaćanja naknada koju je pripremilo nadležno ministarstvo.

Navedenom uredbom utvrđuju se proizvodi koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada, te obveznici plaćanja naknada, kao i kriteriji za obračun, visinu i način obračunavanja i plaćanja naknade koju obveznici plaćaju.

Udruženje poslodavaca u FBiH podržava donošenje uredbe, međutim smatra da je tekst Uredbe potrebno poboljšati i uskladiti sa Zakonom o upravljanju otpadom i EU direktivama.

U tom smislu UPFBiH daje konkretne primjedbe na Uredbu:

1) Uredbom je potrebno omogućiti ravnopravan status za zbrinjavanje otpada Fondu i ovlaštenim operaterima sistema po principu proširene odgovornosti proizvođača

Uredba treba definisati mogućnost „proširene odgovornosti proizvođača“. Pravni osnov se nalazi u članu 18a i 18b Zakona o upravljanju otpadom. (*„Službene novine FBiH“*, broj: 33/03 i 72/09 i 92/17), član 1. Izmjena i dopuna Zakona o upravljanju otpadom (*„Sl. Novine FBiH“* broj 92/17) direktiva, Direktivi 2018/851/EC o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu te Direktivi 2006/66/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 6. rujna 2006. o baterijama i akumulatorima i o otpadnim baterijama i akumulatorima te stavljanju izvan snage Direktive 91/157/EE.

Mogućnost da pravno lice tj zakonski obveznici proizvođači, uvoznici i distributeri guma, baterija, akumulatora osnuju svog operatera sistema preko kojeg ispunjavaju zakonske obaveze, je dobra praksa u zemljama EU, koja se pokazala najefikasnijom, najjeftinijom i najracionalnijom.

Uspostavljanje operatera sistema rezultirat će poslovanje po najnižim održivim troškovima i najveće benefite za okoliš.

Gotove sve zemlje EU imaju ovakav princip zbrinjavanja otpada ili princip slobodnog tržišta. Pokazalo se da su to zemlje koje su najuspješnije u zbrinjavanja otpada jer je omogućena konkurencija koja je smanjila cijenu.

Na ovaj način utvrđuje se mogućnost da obveznik sam odluči da li će zbrinjavanje otpada vršiti putem operatera sistema ili putem Fonda. Shodno tome on sam bira da li naknadu plaća operateru ili fondu.

Uspostavljanjem principa proširene odgovornosti proizvođača zbrinjavanje otpada će imati najveće benefite za okoliš po najnižim cijenama što je u interesu društvene zajednici a istovremeno i cilj Direktiva EU.

2) Obveznici plaćanja naknada trebaju biti proizvođači ili uvoznici

Prema Prijedlogu Uredbe **obveznici plaćanja naknade su: proizvođači, uvoznici i distributeri** guma od motornih vozila, odnosno vozila čiji su sastavni dio gume, guma koje se uvoze za potrebe protektiranja i reparacije, akumulatora i baterija, mineralnog ili sintetičkog ulja i maziva te motornih vozila.

Potpuno je nepotrebno da naknadu plaćaju distributeri jer će je platiti uvoznici ili proizvođači. Na ovaj način postići će se bolja kontrola i naplata.

Predloženo rješenje nije u skladu sa Direktivom EU 2018/851 o izmjeni Direktive 2008/98/EZ. Također predloženo rješenje ne poznaju zakonodavstva zemalja u okruženju kao ni prijedlog Nacrta Zakona o upravljanju otpadom u RS. Tako npr. **prema navedenom Nacrtu u RS u skladu sa direktivama EU naknade će plaćati proizvođač ili uvoznik**, a ne kao što je predloženo u FBiH **proizvođač, uvoznik i distributer.**

Shodno navedenom obveznik naknade treba biti **proizvođač ili uvoznik.**

3) Predložene visine naknada koju plaćaju obveznici su previsoke;

Predložene visine naknada su previsoke i znatno su veće u odnosu na zemlje u okruženju a posebno u odnosu na Hrvatsku koja je članica EU i koja je svoje zakonodavstvo uskladila sa propisima EU.

Bitno je napomenuti da prilikom utvrđivanja cijena mora se voditi računa da se naknada plaća u svrhu pokrivanja troškova zbrinjavanja otpada, te da visinu naknada treba utvrditi na osnovu racionalnih troškova za zbrinjavanje otpada. Tako npr. u Sloveniji je propisano da je proizvođač o svom trošku dužan osigurati prikupljanje posebnog otpada od krajnjih korisnika.

U nastavku dajemo pregled naknada u Hrvatskoj i Srbiji.

Prema zakonodavstvu Hrvatske naknada gospodarenja otpadnim gumama je novčani iznos koji plaćaju proizvođači u svrhu pokrivanja troškova sakupljanja i obrade otpadnih guma. Prema odredbama Pravilnika koji definiše ovu materiju naknade iznose:

- za uvezene i/ili proizvedene gume u iznosu od **1.100,00 kn/t (282 KM/t =0,28 KM/ kg)**
- osobne automobile – po gumi **7,00 kn (1,79 KM)**
- kombi, dostavna vozila do 3,5 tona nosivosti i traktori – **po gumi 10,00 kn (2,57 KM)**
- kamione, autobuse i viljuškare – po gumi **65,00 kn (16,71 KM)**
- građevinske radne strojeve – po gumi **180,00 kn (46 KM)**

– zrakoplove i druge letjelice – po gumi **180,00 kn (46 KM)**

Obveznik plaćanja naknade zbrinjavanja otpadnih mazivih ulja je proizvođač ulja odnosno pravna ili fizička osoba-obrtnik koja proizvodi i/ili uvozi i/ili unosi svježih maziva ulja iz Dodatka I. citiranog Pravilnika u Republiku Hrvatsku za vlastite potrebe i/ili ih stavlja na tržište u Republici Hrvatskoj neovisno o načinu prodaje i za vlastite ili za potrebe drugog. Naknada služi pokrivanju troškova gospodarenja otpadnim mazivim uljima.

Naknade u Srbiji:

- (1) automobilske prikolice u iznosu od 133 dinara po gumi; **(2,15 KM)**
- (2) traktore u iznosu od 205 dinara po gumi; **(3,30 KM)**
- (3) kamione, autobuse i viljuškare u iznosu od 1142 dinara po gumi; **(18,5 KM)**
- (4) građevinske radne mašine u iznosu od 36 dinara/kg po gumi na vozilu; **(0,60 KM)**
- (5) poljoprivredne mašine u iznosu od 24 dinara/kg po gumi na vozilu; **(0,40 KM)**
- (6) teretne prikolice i vučene mašine u iznosu od 24 dinara/kg po gumi na vozilu; **(0,40 KM)**
- (7) ostala vozila, transportne uređaje, letelice i drugo u iznosu od 36 dinara/kg po gumi na vozilu. **(0,60 KM)**

Visina i način obračuna i plaćanja naknade za upravljanje istrošenim baterijama i akumulatorima utvrđuju se na ime pokrića troškova upravljanja istrošenim baterijama i akumulatorima, i to za:

- 1) startere 18 dinara/kg; **(0,30 KM)**
- 2) prenosne baterije ili akumulatore 180 dinara/kg; **(2,92 KM)**
- 3) industrijske baterije i akumulatore 18 dinara/kg. **(0,30 KM)**

Visina i način obračuna i plaćanja naknade za upravljanje **otpadnim uljima** utvrđuju se na ime 12.00 din/10,80 din. Neto **(0,20 KM)**

Uporedno pravna analiza zemalja u okruženju i zemalja EU pokazuje da su predložene naknade u FBiH veće za 10%-15% u odnosu na zemlje u regionu i EU.

Kada je u pitanju Republika Srpska moramo naglasiti da u RS trenutno ne postoji naknada za ovu kategoriju otpada, ali da će ova materija biti regulisana Zakonom. Prema Nacrtu Izmjena i dopuna Zakona o upravljanju otpadom koji je u procedure donošenja, jedna od novina je uvođenje naknade za upravljanje posebnim kategorijama otpada. Ono što je karakteristično da će u skladu sa direktivama EU naknade plaćati proizvođač ili uvoznik a ne kao što je predloženo u FBiH proizvođač, uvoznik i distributer.

UPFBiH predlaže da se na bazi argumenata i analize predloži visina naknada koja će biti proporcionalna usluzi koja se dobiva odnosno pokrivanju troškova sakupljanja i obrade posebnog otpada zbog čega se naknada i plaća.

Shodno navedenom predlažemo da se Uredba u predloženom tekstu ne usvaja te da se prilikom izrade konačnog teksta uzmu u obzir primjedbe Udruženja poslodavaca u FBiH te razmotre dobre prakse zemalja Evropske Unije.

UDRUŽENJE POSLODAVACA U FBiH